

JĘZYKOZNAWSTWO

Adam Fałowski
Uniwersytet Jagielloński

Łacińsko-rosyjski spis roślin według „*Stirpium Historiae*” Remberta Dodensa (1583)

W oddziale rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie przechowywany jest interesujący zabytek z końca XVII–pocz. XVIII w. (sygn. Ms.Slav.Fol.21) noszący niemiecki tytuł: *Übersetzung etzlicher Kreüter auß Lateinischen ins Slavonische nach dem Hollandischen Herbario deß Ramberti Dodonaei*. Należy on do tzw. zbiorów berlińskich BJ, czyli do księgozbioru, który pod koniec II wojny światowej został wywieziony z Berlińskiej Biblioteki Królewskiej (dawniej: Preußische Staatsbibliothek) na Dolny Śląsk, a następnie znalazł się w Krakowie, gdzie pozostaje do chwili obecnej.

Część rosyjska rękopisu to tłumaczenie wybranych fragmentów dzieła wybitnego flamandzkiego lekarza i botanika Remberta Dodoensa pt. *Stirpium historiae paemptades sex, sive libri XXX* (Antverpiae 1583)¹. Rembert Dodoens (też: Rembert van Joenckema, Rembert Dodonée, łac. Rembertus Dodonaeus) urodził się w 1517 roku w Mechelen w ówczesnej Flandrii, zmarł w 1585 roku w Lejdzie. Był czołowym europejskim naturalistą okresu Odrodzenia, autorem wielu prac z dziedziny medycyny i botaniki².

Omawiany rękopis jest prawie zupełnie nieznany. Krótkie wzmianki o nim znajdujemy u S. Strojewa³ i B. Coneva⁴. Są mocne podstawy, aby zakładać, że materiał rosyjski zabytku został wykorzystany przez autora „*Lexiconu slavo-ruthenicum*”

¹ W niniejszej pracy korzystałem z późniejszego wydania tego dzieła (Antverpiae 1616).

² http://pl.wikipedia.org/wiki/Rembert_Dodoens

³ С. Строев, *Описание памятников славяно-русской литературы, хранящихся в публичных библиотеках Германии и Франции*, Москва 1841, s. 129.

⁴ Б. Цонев, *Славянски ръкописи в Берлинската държавна библиотека*, Сборник на българската академия на науките, София 1937, s. 16.

(LSR)⁵. Było to możliwe, gdyż Maturin Veyssière de La Croze, domniemany autor LSR, jako bibliotekarz Biblioteki Królewskiej w Berlinie miał rękopis dosłownie pod ręką. Nie mogą więc być kwestią przypadku zgodności w rodzaju:

(Ms.Slav.Fol.21) (LSR)

Betonica – бук[в]ица	буквица – Betonica
Bugula – бугла	бугла – Bugula
Calendula – ноготки	ноготки – Calendula
Endivia – ендивія	ендивія – Endivia
Fago triticum – дикуша	дикуша – Fago triticum
Gladiolus – мечикъ	мечикъ – Gladiol[us]
Hedera terrestris – гудра	гудра – Hedera
H[i]sopus vulgaris – исопъ	исопъ – Hyssop[us]
Melilot[us] – мелило(т)	мелилотъ – Melelotum
Spondilium – борщъ	борщъ – Acantha Spondilium

Rękopis jest anonimowy. Nie dysponujemy żadnymi danymi co do autora rosyjskiej części zabytku. Możemy tylko domyślać się, że był on Rosjaninem znającym łacinę lub, co bardziej prawdopodobne, Europejczykiem, znakomicie poruszającym się w rosyjskim świecie botanicznym. O tym, że mógł on działać w Moskwie lub jej okolicach mogą świadczyć niektóre informacje dotyczące wybranych fitonimów, np. 597. Glyceriza – трава сладко(й) дубецъ или коре(н) ѿ(б)рѣтаецѧ по волги (?) ниже ц[а]рицына; 1033. Gladiol[us] aqvtilis – ситовіе цвѣтущее те(п)лостраннаѧ есть і в мо(с)ко(в)ско(м) уѣ(з)дѣ; 1212. Capsicum oblongiorib[us] siliqvis – перець дикій моско(в)скій астраханскій стручи(с)тый; 1530. Piper longum – перець долгїи к мо(с)квѣ привозѧтъ и(з) пе(р)си. Fakt dobrego rozeznania anonimowego autora w rosyjskiej terminologii botanicznej zarówno oficjalnej, jak i ludowej znajduje potwierdzenie choćby w następujących przykładach: 48. Ambrosia – имѣврзіѧ продо(л)живѣкъ; 205. Sophia – трава софїи лечивред; 552. Angelica minor – вящїй огоро(д)нїй ангели(к) или дяги(л) коро(в)ки тутышки; 559. Ferula – феруля ѿпалица ро(з)га инозе(м)скаѧ болшая; 607. Piretrum – перетрунь і коре(н) ея також имену(т) зубная трава; 698. Scammonium – scammonia повилица колоко(л)чиковая заморская; 918. Cicer silvestre grimum – цыце(р) дивїй или горохъ дикїй; 1268. Tragacantha – трагакан(т)ъ или ко(з)лово тернїе і осокѣ его і in. O rozróżnianiu faktów rosyjskich i ruskich (ukraińskich) świadczy natomiast jednostkowy przykład: 631. Aloë – алой по руски сабуръ (por. ukr. сабур ‘Aloe L.’)⁶.

⁵ *Lexicon slavo-ruthenicum*, edycja i wstęp A. Fałowski, *Studia Ruthenica Cracoviensia* 7, Kraków 2013.

⁶ *Етимологічний словник української мови*, т. 5, Київ 2006б s. 159.

Jedno nie ulega kwestii. Publikowany tu łacińsko-rosyjski spis roślin wzorowany na „*Stirpium historiae*” Remberta Dodoensa ma doniosłe znaczenie dla badań nad wschodniosłowiańską terminologią botaniczną. Niełatwo o podobne zabytki w dawnym piśmiennictwie rosyjskim. Jak trudno jest prowadzić badania nad dziejami fitonimów wschodniosłowiańskich przy skąpej liczbie zachowanych źródeł leksykograficznych przekonała się krakowska slawistka H. Chodurska, która opracowywała je na podstawie rękopiśmiennych zielników XVII–XVIII w. Pisze ona między innymi: „Desygnaty nazw roślin notowanych w różnych typach źródeł ustalano na podstawie zielników naukowych i materiałów leksykograficznych (słownik Hermana; Pogoriełow 1903; wypis nazw słowiańskich ze słownika Dodoneusza; MS. Fol. 21 oraz słownik Marka Ridleya; Böhlau Verlag 1996) pochodzących z tego samego okresu, co analizowane zielniki magiczne. Te ostatnie nie przytaczają bowiem z reguły innojęzycznych odpowiedników stosowanych w nich określeń. Wobec takiego stanu rzeczy w większości wypadków znaczenie fitonimów przyszło ustalać hipotetycznie, przy założeniu, że przynajmniej czasami stare odniesienie miana nie straciło na aktualności również w okresie późniejszym. Można je wobec tego określać drogą konfrontacji opisów zredagowanych przez autorów źródeł rękopiśmiennych z wyglądem zewnętrznym roślin, którym w XIX–XX wieku przypisywano analogiczne nazwy”⁷.

W świetle powyższych faktów publikacja interesującego nas zabytku wydaje się zatem jak najbardziej wskazana i pożądana.

Układ haseł publikowanego tu herbarza nie odzwierciedla wiernie układu oryginału rękopiśmiennego. W oryginale materiał podawany jest w czterech kolumnach na stronie. Nazwy łacińskie zapisane są czarnym atramentem, nazwy rosyjskie – czerwonym. Cały spis roślin został ujęty w księgi, poczynając od księgi drugiej (Libr: 2), kończąc na trzydziestej, każde hasło opatrzone zostało numerem (Pag), ale numeracja nie zaczyna się od cyfry 1, poza tym numeracja pierwszego hasła jest nie do odtworzenia, drugie natomiast sygnowane jest cyfrą 23. Przy ostatnim numerowanym hasle widnieje cyfra 1580. Numeracja być może pozostaje w jakimś związku z łacińskim dziełem Remberta Dodoensa, *Stirpium historiae paemptades sex, sive libri XXX*, chociaż dokładnej zależności nie udało się ustalić. Numeracja ma charakter rosnący, ale nie ciągły. Ostatnie 38 nazw zapisano bez numeracji, wyłącznie czarnym atramentem w porządku alfabetycznym. Ta część herbarza na pierwszy rzut oka sprawia wrażenie, jakby była dopisana później, ale są wszelkie podstawy, aby przyjąć, że powstała ona w tym samym czasie, co reszta zabytku.

⁷ H. Chodurska, *Ze studiów nad fitonimami rękopiśmiennych zielników wschodniosłowiańskich XVII–XVIII wieku*, Kraków 2003, s. 15.

**Übersetzung etzlicher Kreüter auß Lateinischen ins Slavonische
nach dem Hollandischen Herbario deß Ramberti Dodonaei**

Libr: 2	52 Tanacetum
Pag: [] Abrotanum femina arborescens	рабинка пи(ж)ма
[i]bid Abrotanum mas	39 (?) Tanacetum inodorum ibid:
б[о]жие древо словеть болшое	Tanacetum crispum
малое б[о]жие древо	рабинка ино(г) рода пмжма рабинка
[23] Abrotanum odoratum humile	без духа
бл[а]говоннаа б[о]жие древо	54 Tanacetum min[us] et album
[30] Absinthium	малаа или бѣлаа рабинка
польнь с широкими ли(с)тами	55 Personaria et Personetta
[32] Absinthium romanum	репейникъ колющій болшій
малаа римскаа польнь	56 Lappa minor
[34] Absinth marinum ibid Absinthium	малый репей же во гроздіе или орѣхи
ægiptiu[m]	57 Betonica
морскаа [п]ольнь морскаа польнь	бук[в]ица
из египта	[] Chelidonia min[us] ibid:
[35] Absinthium inodorum	Hirundinaria maior
польнь без вони и вкусу	[ч]истикъ чистуха
[36] Angustifolium ibid Lav[a]ndula	[] Scrophularia
flor: Absinth	пострѣлнаа трава
польнь з ускіми ли(с)тамі вѣтъ	[] Cinglossum sine foliis ibid
польни з ускими листьями	Cinglossum c. foliis
[38] Sementina ibid Eupatorium et	[п]ѣсій языкъ [б]езстволный песій
Agrimonia	язы(к) репеватый
[п]елы(н) инозе(м)скаа усторо(ж)	[] Euphrasia et Eupr[os]ine
дынаа репеничекъ прилипникъ	очнаа трава окопросвѣтите(л)[н]ица
[41] Hirpia maior	по(з)дого(л)ница по(д)есѣница
мокрица ващшаа	[] Crateogonon
42 Morsus gallinae ibid Alsine marina	ѵ ро(д) очныа травы
малаа мокрица мокрица морскаа	Lib: 3:
мокрица	[] G[e]ranium tuberosum
47 Artemisia ibid Tenuifolium	ж[у]равлевы носки или булаво(ш)
[ч]ернобыль широколисты(й)	ни(к) [виско]ватого корени
чернобыль усколистый	[] Pes columbinus et G[e]ranium
48 Ambrosia	robertinum
имѣврозіа продо(л)живѣкъ	ро(д) журавлевы [н]оскі круглаго
[51] Matricaria	листвіа г ро(д) журавлевы(х)
трава мать или маруна	носковъ

- 90 *Geranium columbinum* et
robertinum [przekreślone]
- 91 *Geranium* et *Ac[us] pastoris*
 ð ро(д) жеравлины носки niskiа
- 92 *Ranuncul[us] caerule[us]* ibid
Ac[us] moschata
 ě ро(д) жеравлины но[ски] с
 лазоревыми [ц]вѣтами | s ро(д)
 жеравлины но(с)ки с красными
 цвѣтами
- 94 *Kranichshals* ibid *G[e]ranium*
montanum
 3 ро(д) жеравлины(х) но(с)ко(в) или
 герані умъ | ро(д) горные жеравлины
 носки
- 96 *G[o]ssipion*
 бумага [хлопчатаа]
- 98 ibid *Pilosella maior*
 косматики язычки млечистые
- 99 *Pilosella minor* ibid *alterum gen{us}*
 малые ко(с)матики или язычки |
 иный ро(д) ко(с)матико(в) [] [ц]
 вѣтовъ
- 100 *Leontopodium matiolii*
 бѣлокосматїи или сївїи язы(ч)ки
 теплостранный
- 101 *Leontopetalon*
 малые снове язычки
- 104 *Scorpius herba*
 а скорпїева ошибъ
- 105 *Telephium*
 в скорпїева ошибъ
 ibid *Scorpioides*
 ģ скорпїева ошибъ
- 107 *Equisetum* ibid *Equisetum minus*
 а елка в ро(д) | ģ ро(д) ð елка
 хвощоваа, та
- 110 *Hypericon* ibid *Hypericon: min:*
 звѣробо(й) червоносочница костика |
 звѣробой малой
- 112 *Ruta silvestris*
 рута дикаа подобїемъ звѣробоа
- 113 *Hypericum supinum*
 niskой звѣробой
- 114 115 *Androsæmon*
 червоносочница или звѣробо(й)
 ващїй
- 116 *Isatis herba duplex*
 синило вертоградное | синило дивїе
- 122 *Litospermon* et *Milium solis* et
Diosporon herba duplex
 воро(б)ево сѣмя сада болшаго |
 воро(б)ево сѣмя рода меншаго
- 123 *Lysimachium*
 ива трава или верболисть цвѣто[м]
 жолтаа
- 125 *Pseudolysimachium purpureum*
primus vid. *Lysimachiu[m]*
 ibid *Pseudolysimachium purpureum*
min[us]
 трава ива или верболи(с)ть цвѣта
 румяного | малый ве(р)болисть
 лживый
- 126 *Lysimachium purpureum*
 плакунъ цвѣта румяного
- 127 *Lysimachium caeruleum*
 конопе(л)ца дикїа ро(д) плакунца
 лазореваго
 Libr: 4
- 133 *Stachis*
 стахисъ или шалвиа леснаа
 благовоннаа
 ibid *Pseudostachis*
 шалвиа леснаа
- 134 *Melissophyllum*
 пче(л)никъ вертоградный
- 136 *Molucca l[a]evis* ibid *Molucca*
spinosa
 пче(л)никъ м[e]лисса ц[a]реградскаа
 | колючий пчелникъ

- 139 Cardiacā
четверогра(н)никъ домашній
крапивожителница ме(ж)
докрапивница
- 140 Mentha ibid Mentha cruciata ibid
Menta angustifolia
мѣта [м]ѣта ж инаѣ | мѣта съ ускими
листами
- 141 Cardiacā menthæ
мѣта жъ
ibid Mentha silvestris
дикаѣ мѣта
- 143 Sisymbrium v. Mentha
краснаѣ дикаѣ мѣта
- 144 Calamintha
дикаѣ мята каме[но]горнаѣ
- 146 Pulegium silvestre et Nepeta
дивій полій или вторый ро(д) мѣты
камено[го]рныѣ
ibid: Cattaria
ко[ш]е(ч)ѣ мѣта широкого ли(с)тьѣ
- 147 spanisch Ka[tzen?]krut
коше(ч)ѣ мѣта ускаго листьѣ
- 148 Millefolium
крово(в)никъ дикаѣ гре(ч)ка ма(т)
ре(н)ка
ibid purpureum
кровоуникъ съ румяными цвѣты
- 149 Millefolium minus
малый желтый крововни(к)
- 153 Bursa pastoris ibid: alterum
gen[us]
крово(з)держецъ(ъ) болшій | крово(з)
держец(ц) малый
- 155 Pimpinella sangvisorba
совіа стрѣла мнійшаѣ или бедренець
верха шишковатого
- 156 Pimpinella silvestr:
совіа стрѣла рода вѣщ[ш]аго или
бе(д)ренець шишковатый
- 158 Plantago maior
попутникъ
- 159 ibid Plantago maior multiplici
spica
вѣ(т)въ болша(г) попутніка
ibid Plantago rosea
[brak]
ibid Plantago minor
малой попутникъ
ibid: Plantago media
средней попутникъ
- 160 Plantago angustifolia
попутни(к) съ ускими листами
- 162 Serpentina matiolii
кла(с)ница
- 168 Polÿg[o]num mas
спорица мурова свинаѣ снѣдь
выбоелю(б)ница по(д)во(р)ница рода
муже(с)ка
ibid: Polÿg[o]num femina
во(д)наѣ спорица елкови(д)наѣ рода
женска елка воднаѣ
- 170 Herniaria
ã сухара травка
ibid Polÿganon
ã сухара травка мохови(д)наѣ
покрывало орющїѣса земли
- 173 Qvinqvefolium magnum
пѣтилистникъ болшій
ibid: Qvinqvaefolium vulgare
обычный пѣтили(с)тникъ
- 174 Qvinqvefolium supinum
низкій пѣтили(с)тникъ
ibid: Qvinqvefolium actum ?
водный пѣтилистникъ
- 176 Tormentilla
завѣзное коренье и того коренья
травка
Libr: 5:
- 178 Ruta

благовоннаа рута	ibid <i>Ledum ferratum</i>
ibid <i>Molymontanum</i>	[brak]
дикаа ру[т]а с крѣпкимъ духомъ	205 <i>Sophia</i>
182 <i>Ruta montana</i>	травя соѳіи лечивре(д)
инаѣ горнаа рута	212 [C] <i>argyophylata</i>
183 <i>Ruta silvestris</i>	бенедиктъ ежева булава
ã рмолаа или ро(д) руть дивіихъ	213 <i>Carjophylata montana</i>
184 <i>Scabiosa vulgaris maior</i>	горный бенедиктъ
дивій ґиріа(к) скабіоса кра(с)	215 <i>Pirola</i>
тогонителна трава ващшаа	свѣтлоли(с)тъ грушолисть
185 <i>Scabiosa minor</i>	неединолетний листь
скабіоса мнійшаа	216 <i>Ophoglossum</i>
ibid <i>Scabiosa media</i>	зміевый языкъ
скабіоса среднаа	219 <i>Alchimilla</i>
ibid <i>Peregrina scabi[osa]</i>	травя лапочка гусінаа лапка лека(р)
іна страннаа скабіоса	ски волосаточнаа трава
186 <i>Stoebe dioscoridis</i>	223 <i>Verbascum latius</i>
стуба или скабіоса по изображенію	бѣлый мякколи(с)тъ ма(к)коухъ
цесаря ме(к)симіліана	медвѣжье ухо
189 <i>Morsus diaboli</i>	224 <i>Verbascum angustius</i>
языкъ бокова боковникъ горнолисть	бѣлый ма(к)коухъ дивій
195 <i>Jovis barba</i>	усколистный
росходникъ ващшій пе(р)[вый] или	ibid <i>Verbascum nigrum</i>
большой род молодиль	черный мякоухъ
197 <i>Crassula minor</i>	229 <i>Primula veris: Herba S: Petri</i>
росхо(д)никъ сре(д)ній, второй ро(д)	буквица ващшаа бѣлого цвѣта
или меншій ващши(х) молодил	230 <i>dobbelde Sertelblomen ?</i>
199 <i>Sempervivum stium</i>	вѣтвь двойнаго цвѣта буквиць
малый ро(с)ходникъ молодила	ibid <i>Primula veris minor</i>
200 <i>Telephium: et Semp[er]vivu[m]</i>	буквица мнійшаа
<i>silvestre</i>	234 <i>Ætiopis</i>
ã зачьа капу(с)та цвѣта жо(л)та(г)	маккоухъ черный или ме(д)вѣжье
ibid: <i>Crassula fabaria</i>	ухо магчайшее
Ѣ зачьа капуста	235 <i>Arcturon et Arction</i>
201 <i>Telephium semp[er]vivum</i>	репей репейникъ горолѣсныи
ї ро(д) зачьи капусты	239 <i>Urtica romana</i>
202 <i>Umbilic[us] veneris</i>	болшаа римскаа кропива
рѣса каменого(р)наа а рода	ibid <i>Urtica femina</i>
203 <i>Cotyledon altera</i>	болшаа кропива жгуцаа
рѣса каменого(р)наа в го рода	ibid <i>Urtica urens minima</i>

- ĩ малая кропива
 242 *Urtica iners prima*
 ã глухаа кропива
 ibid *Urtica iners altera*
 ẽ вонючаа глухаа кропива
 ibid *Urtica iners stia*
 ĩ глухаа кропива з жол'тими [ц]
 вѣтами
 [] *Urtica iners [quar]ta*
 ǰ глухаа кропива или жабрей
 Pars secunda Libr: 6:
 246 *Viola nigra sive purpurea*
 фїалки цвѣта лазореваго
 ibid *Viola flore multiplici*
 фїалки цвѣта полнейшаго цвѣта
 те(м)нолазореваго и нѣкогда бѣлого
 247 *Viola silvestris inodora*
 фїалки дивїа лазоревыа безвонныа
 250 *Viola tricolor*
 трава братъ с сестрою иванъ да
 марья нискаа
 ibid *Viola assurgens*
 та жъ трава прѣмо стоящаа
 252 *Viola alba et Leucoion candidum*
 maius
 фїалка бѣлаа иногда же і краснаа
 блѣ(д)наа и темнору(ма)[наа]
 ibid *Leucoion candidum minus*
 [brak]
 253 *Leucoion multiplici flore*
 фїа(л)ка бѣлаа цвѣта полнѣйшаго
 254 *Leucoium luteum*
 фїалка цвѣта желтаго во инностїю
 цвѣтї корени фїа(л)кова(г)
 250 *Violae matronales*
 фїалка зїмнїа или дѣвичья в.
Leucoium
 [2]62 *Cervicaria maior*
 [р]о(д) дивїа рѣпы долговатой
 [] *Rapunculum*
- ẽ ро(д) рѣпы долговатой дивїа жъ
 271 *Lýchnis coronaria*
 филорожи дѣвичья гво(з)дика
 вертонра(д)наа и полнаа
 273 *Lýchnis silvestris*
 девичья гво(з)дика полнаа цвѣта
 бѣлаго и румѣного
 ibid *Lýchnis flore multiplica*
 девичья гво(з)дика цвѣта двоѣного
 277 *Melanthium ex tritico*
 плевелы куколь
 278 *Carýophýleus silvestris*
 гво(з)дика рода болшаго
 ibidem *diversa genera*
 двоѣнаа гвоздика
 279 *idem*
 одинакаа гво(з)дика
 280 *Carýophýleus minor*
 малаа гвоздика инаа гвоздичка
 малаа
 283 *Flos armeri[us] secund[us]*
 марховитаа гво(з)дика усколиснаа
 284 *Flos armeri[us] quarto[us]*
 гвоздика мо(р)ховитаа
 288 *Saponaria*
 мылнаа гвоздика иноземскаа
 292 *Aqvileia flore simplici*
 орлики
 ibid *Aqvileia flore multiplici*
 кудравыа орлики
 296 *Linaria lutea*
 дивїи ленъ богородицы(н) ленъ дико'
 лену трава первого роду
 ibid: *Linaria purpurea*
 ẽ роду дикаго лну или линарїй цвѣта
 икрасна голубаго
 297 *Linaria odorata*
 ĩ ро(д) дивїаго лну с цвѣтами бл[а]
 говонными
 ibid *Linaria valentina*

- ð ро(д) дивїаго лну или линарїй
 гишпанской
 299 *Amarantus purpureus*
 щирь багранїйшаго шара
 300 *Amarant[us] maior florib[us]*
obsoleti coloris
 щирь баграноблѣдаго шара вѣщїй
 302 *Rosa alba*
 рожа или свѣтобаринни(к)
 вертоградный
ibid Rosa silvestris
 рожа дивїа
 303 *Rosa dunensis*
 горнаа рожа
 115 *Gratia dei Feldt[tsorp]*
 панаѣъ или многоси(л) хироновъ
 117 *Peonia mascula*
 піонїа рода мужеска
ibid: Peonia femina prior
 пионїа рода женска
 118 *Peonia femina priori flore multiplici*
 цвѣ(т) сугубый піонїй рода же(н)
 [ска]
ibid Peonia femina altera
 родъ піонїй рода же(н)ска
 Libr 7:
 323 *Lilium [?] lunaris*
 лелѣа или кринѣ бѣлого цвѣта
 326 *Lilium purpureum maius*
 лелѣа или кринѣ красного цвѣта
ibid Lilium purpureum minus
 раньяа лелѣа красного цвѣта
 327 *Lilium purpureum stium*
 ģ ро(д) красныхъ лелѣевъ
 330 *Lilium silvestre*
 лелеа калварскаа
 331 *Lilium silvestre alterum*
 лелѣа ц[a]реградскаа
 332 *Corona imperialis*
 ц[a]рской вѣнецъ
 336 *Lilium non bulbosum luteum*
 ро(д) лелїи цвѣта желтого
ibid Lilium non bulbosum obsolete
colore rubens
 ро(д) лелїи цвѣта блѣдаруманного
 338 *Lilium convallium*
 норичникъ заечьи ушки
ibid unifolium
 осоло(д)ка заечьи ягоды
 347 *Gladiolus*
 мечикъ
ibid Gladiol[us] utrumque floriferus
 мечикъ на обоа страны цвѣтущїй
 349 *Iris bulbosa*
 косати(к) цвѣта тауси(н)аго корени
 шишковатого
ibid Iris bulbosa lusitanea
 косатикъ португалскїй ра(з)
 личноша(р)ного цвѣта корени ши(ш)
 [коватого]
ibid bulbosa latifolia
 косати(к) широколистый
 шишковатого жъ корени
 352 *Crocus duo genera*
 шафранъ бе(з) цвѣта | шафранъ
 с цвѣтомъ
 354 *Crocus silvestris autumnalis*
 шафранъ дивїй цвѣтущїй въ есени
 горномѣстный
ibid Crocus silvestris maior vernalis
prior
 ã ро(д) вящшаго дивїаго ша(θ)рана
 цвѣтущаго въ есени
 355 *Croc[us] silvestris minor vernalis*
alter
 ѿ ро(д) вѣщшаго ша(θ)рана дивїаго
 ве(с)ною цвѣтущаго
ibid Crocus silvestris vernalis minor []
 ã ро(д) мѣнишаго шаθрана дивїаго
 цвѣтущаго в веснѣ

- 358 *Nūacīnthus germanicus*
иакинѠъ недерла(н)скій
ibid *Nūacīnthus orientalis major*:
ващ[ш]їй восточнїй іакинѠъ
- 359 *orientalis minor*
меншїй іакинѠъ востосный
- 361 *Nūacīnthus racemosus*
іакинѠъ гро(з)иобра(з)ный
ibid *Nūacīnthus spumosus spurius stius*
іакинѠъ вѣнчатый
- 362 *Nūacīnthus autumnalis maior* ibid:
et minor
іакинѠъ млады(й) есенный | іакинѠъ
ващїй осѣннїй
- ibid *Nūacīnthus stellatus*
звѣ(з)дообразный іакинѠъ
- 372 *Narcissus medio purple[us]*
наркисъ в срединѣ с цвѣтком
желторуманымъ или ино(з)
ibid *Narcissus medio luteus*
наркисъ в срединѣ с цвѣто(м)
желтымъ ино(з)
- 375 *Narciss[us] medio lute[us] alter*
наркисъ мнїйшїй инозъ
- ibid *Narciss[us] tot[us] albid[us]*
наркисъ бѣлаго цвѣта мнїйшїй
ино(з)
- ibid *Narciss[us] flore multipli*
нарки(с) двойнаго цвѣта ино(з)
- 377 *Narciss[us] [iu]ncifolius maior*
нарки(с) цвѣта же(л)таго
- 378 *Narciss[us] [iu]ncifolius minor*
мнїйшаа наркисъ цвѣта желтаго
- 379 *Narcissus lute[us] silvestris duplex*
же(л)тый дивїй нарцы(с) | иный
нарцы(с) же(л)тый дивїй
- 380 *Narcissus luteus multiplex*
двоакїй желтыи дивїй наркисъ
- 381 *Narcissus autumnalis mai[or]*
на(р)кисъ осеннїй великїй
- ibid *Narciss[us] autumnalis parv[us]*
нарки(с) мнїйшїй осеннїй
- 383 *Narcissus marin[us]*
на(р)кисъ морскїй
- 384 *Leucoion bulbosum triphýllon*
бѣлый нарки(с) трели(с)тны(й)
- ibid *Leucoion bulbosum hex[a]phýlon*
бѣлый на(р)кисъ штили(с)тный
- ibid *Leucoion bulbosum polyantemum*
бѣлый нарки(с) многоцвѣтный
- ibid *Leucoion bulbosum autumnale*
minimum
полныа бѣлыа на(р)кисы
- 387 *Tulipa maior*
тулпанъ ващїй
- ibid *altera*
тулпанъ с сѣмене(м) его
- 388 *Tulipa minor narbonensis*
тулпанъ мнїйшїй на(р)бонскїй
- 394 *Cýnosorchis primus*
песыи или лисыи лица рода ващшаго
- 395 *Cýnosorchis secundus*
иный ро(д) ли(с)ихъ яиць
- ibid *Cýnosorchis tertius*
ĩ ро(д) ли(с)ихъ яиць
- ibid *Cýnosorchis qvintus*
đ ро(д) ли(с)ихъ яиць
- 396 *Testicul[us] morionis mas*
ẽ ро(д) ли(с)ихъ яиць
- ibid *Testicul[us] morionis femina*
š ро(д) ли(с)ихъ яиць
- ibid *Testicul[us] leporis*
ž ро(д) ли(с)ихъ или зае(ч)ихъ яиць
- 397 *Orchis serapias prim[us]*
й ро(д) лисыихъ иаиць
- ibid *Orchis serapias secund[us] maior*
Ѡ ро(д) лисыихъ яиць
- 398 *Orchis serapias secundus minor*
малые ли(с)я иаица
- ibid *Orchis serapias tertius*

іный ро(д) малыхъ ли(с)ихъ яйць	ibid Cyān[us] maior
399 Testicul[us] odoratus maior ibid:	Ѣ ро(д) василково(г) цвѣту в дивїи(х)
et minor	мѣ(с)трѣ(х) ра(с)тущїй цвѣ(т) имѣа
[brak]	блѣдоруманый ме(д)вѣдни(к)
404 Satirium basilicum mas	ibid Cyanooides flos
ручки кокушкина трава листа усаго	ї ро(д) васи(л)коваго цвѣта
рода же(н)ска	красноцвѣтнаго
ibid Satirium basilicum femina	426 Flos regius
ручки кокушкина трава рода женска	острога таусиноцвѣтни(к) острожки
405 Satirium basilicum foliosum	ве(р)тогра(д)ныа
болшаа кокушкина трава листа	ibid Flos regius silvestris
широкого рода же(н)скаго или	дивїи острожки
ручкина трава	430 Calendula
407 Bifolium	ноготки
дволи(с)ть дробнокоренны(й)	432 Flos african[us] et tunetensis
ibid Bifolium bilbosum	бархотцы тяжелого духа
дволистъ корени шишковатого	434 Hirci barba
409 Iris maior	турьякъ
косати(к) вертогра(д)ный цвѣта	ibid alterum gen[us]
таусиннаго	турьякъ малого листа
410 Iris bifosa lusitanica	437 Camomilla
иное подобїе косатики косати(к)	романъ
португалскїи в году в цвѣтущїй	439 Camomilla foetida
411 Iris minor	дивїи рома(н) или песїй
косатикъ малый с широкими	441 C[h]amaemelum romanum
листами	римскїи романъ бѣлаго цвѣта
415 Iris tenuifolia	ibid C[h]amemelum odoratum
косатикъ малый съ узкими листьями	chrýsantemum
416 Chamaeiris	римскїи рома(н) желтаго цвѣта
косатикъ низкїй	444 Bu[p]hthalmum
417 Spatula foetida	купавникъ или воловое око по
косати(к) или узи(к) смердащїй	описанїю древни(х)
419 Iris lutea silvestris	449 Flos solis
косати(к) фалшивый цвѣта желтаго	солнечникъ
420 Iris tuberosa	551 Bellis maior
косатикъ то(л)стокоре(н)ный	бѣлоголовець середины аки у романа
421 Acorum	желтые
[brak]	455 Elichryson
424 Flos frumentorum	радостка и раби(н)ка италийскаа
василковой цвѣто(к) во ржѣ растущїй	и кипрскаа

- 458 Satolina
кипарись трава
459 alter: gen[us]
ã кипарись трава
Libr 9
463 Persa seu maiorana
маеранъ
466 Clinopodium
маеранъ иноземскій
467 Rosmarinum coronarium
розмаринъ вѣнчистый намъ
вертоградный
469 Rosmarinum silvestre
ро(з)маринъ дивій багунъ піана
трава или древце
471 Spica
лаве(н)да роду мужеска или болша
ibid Lav[an]dula femina
мала лавенда роду же(н)ска
473 Stoechas
стихасъ ши(ш)ковата трава
аравійска
ibid alterum genus
стиха(с) ши(ш)ковата трава стволія
безлиснаго
474 Stoechas folio ferrato
стиха(с) листвіа мѣлкого
475 Thymum capitatum[m]
епидимъ трава пчелная
481 Ocimum maius
василки бл[а]гово(н)ны ве(р)
тоградны болші
ibid Ocimum minus[us]
василки мнійші
ibid Ocimum stium maximum
вѣщій василки
485 Dictamnium creticum
ã диптанъ критскій
486 Dictamnium: et Pseudodictamnium
лживый диптанъ
487 Pulegium
полий или полей намъ ве(р)тоградный
490 Origanum
душица или орега дивія
497 H[is]sopus vulgaris
исопъ
ibid Hissopus utrumque florifera
исопъ на обоѣ страны цвѣтуцій
498 Alterum genus
исопъ по ізображенію древнихъ
500 Satureia
чаберъ или чабръ
501 Salvia maior
шалвіа болша
502 Salvia minor
шалвіа малая
504 Salvia agrestis
дивіа ша(л)вия ілі сфецелу(с)
511 Balsamita maior
калуферъ мята грецка или римска
цвѣта жо(л)та(г) вя(щ)шая
512 Balsamita minor
мята грецкая мнійша
Libr 10
514 Foeniculum
копръ італійскій
516 Anethum
копръ огоро(д)ный
517 Anisum
анись
519 Cuminum sativum
кминъ
520 Cuminum silvestre primum
кминъ дивій
523 Coriandrum
кориандръ на(м) ого(р)одный
ibid alterum genus
іное подобіе кориандра

- 529 *Libanotis*
ливаноти(с) или ро(з)маринь
іноземскій
531 *Spondilium*
борщъ
533 *Spondilium maius*
панаѣъ гераклійскій іли стосиль
534 *Escularium Panaces*
панакъ асклепівъ или стосиль
теплостранный
535 *Panaces syriacum*
панакъ сирійскій
540 *Levisticum vulgare*
любиста зорѣ вертограднаѣ
546 *Saxifraga magna*
бѣдренець бываетъ і во городѣхъ
ibid *Saxifraga parva*
бѣдренець малый
548 *Saxifraga*
ломикамень бѣлый
549 *Saxifraga aurea*
ломикамень златый
552 *Angelica maior*
вящій огоро(д)ній ангели(к) іли
дяги(л) коро(в)ки тутышки
ibid *Angelica minor*
лѣсный малый ангели(к) или дягиль
553 *Angelica aquatica*
арха(н)ггелика а(р)хидягиль водный
дягиль
559 *Ferula*
феруля опалица ро(з)га інозе(м)скаѣ
болшая
560 *Ferulago*
феруля меньшая
571 *Arum*
аронова брада огурѣ(ч)ни(к) лѣ(с)
ны(х) мѣ(с)тъ
572 *Arum aegyptiacum*
ро(д) ароновы брады огурѣяни(к)
блатный вла(ж)номѣ(с)тный
египетскій
577 *Dracunculus palustris*
огурцы болотные
579 *Bistorta*
горѣлецъ змѣино коренье
591 *Cyperus rotundus*
осока корени ши(ш)ковата(г) или
дивій галгань
592 *Cyperus longus*
осока долги(х) ли(с)товъ і корени
ibid *Pseudocyperus*
осока неправая
594 *Dulcichinum*
осока сла(д)каѣ бе(з) цвѣта
ibid alter: *gen[us]*
осока сла(д)кая с цвѣто(м)
597 *Glyceriza*
травя сладко(й) дубецъ іли коре(н)
о(б)рѣтаетсяѣ по волги ? ниже ц[а]
рицына
598 *Gentiana*
го(р)чиха или го(р)чавка вящшаѣ
цвѣта желтаго
600 *Gentiana minor*
го(р)чавка мнийшаѣ цвѣта
лазореваго
602 *[I]nula campana*
девеси(л) полскі ж омань
604 *Polygonatum latifolium*
купѣна бл[а]говонная
605 *Polygonatum ramosum*
купѣна широколи(с)тая
606 *Polygonatum angustifolium*
купѣна ускаго листа
607 *Piretrum*
перетрунь і коре(н) ея також
именую(т) зубная трава

- 609 Radix rhodia
рожникъ запахорожный коре(н)
каме(н)ного(р)ный иноземскій
- 610 Fraxinella
[brak]
- 612 Valeriana hortensis
бо(л)шой балде(р)янь кумошная
трава
ibid Valeriana maior
дикой балде(р)янь или трава
кумошная
- 613 Valeriana minima
малый дикій балде(р)янь
- 614 Valeriana rubra
валерианъ красный
- 616 Valeriana graeca
балде(р)янь или валеріа(н) грѣцкі(й)
- 617 Rubia
марена о(т) корени ея со(с)
тавляются краски
- 620 Aparine
повилица задѣвающая зацепляющая
- 621 Rubia silvestris
повилица гла(д)кая или марена бѣлая
рода дивія
- 622 Galium
марена дивія
- 628 Asarum
по(д)орѣшни(к) пере(ц) дикій
- 631 Aloë
алой по руски сабуръ
ibid Aloë ex America
сабу(р) амери(т)скій турски [н]
азва(н) сабуръ
- 634 Sena
сена или сене(с) трава иноземская
листь александрскій
- 639 Oleago
во(л)чій перецъ арави(й)скій
тригра(н)ный
- 641 Granum c[a]n[di]dum
волчій перецъ мнїйшїй древецъ
- 642 Chamelæa germanica
яго(д)ки древецъ перецъ во(л)чи(й)
- 644 Laureola
ягодки древецъ перецъ во(л)чи(й)
- 645 Staphis agria
синево(д) остро(ж)ки лазоревыя
- 647 Ricinus
клещовїна елееро(д)ная трава
египет[т]скаѧ
- 649 Titymalus charatias primus
ã п[у]хотѣ(л) или волч[ь]е молоко
рода мужска
ibid Titymalus charatias secundus
ѵ пухотѣ(л) или волч'е молоко
листвїя же(с)токаго рода му(ж)скаго
- ibid Titymalus charatias sti[us]
ĩ пухотѣ(л) или во(л)чье молоко
бѣлаго стручья листьѧ мо(х)натого(г)
рода мужска жѣ
- 650 Titymalus charatias quartus
đ пухотѣ(л) или во(л)чье молоко
листьѧ бѣлаго плода долговата(г)
рода мужеска жѣ
- ibid Titymalus charatias quintus
ẽ пухотѣль листьѧ зу(б)ри(с)таго
рода мужеска жѣ
- 651 Titymalus femina
пухотѣль или волчье молоко рода
женска
ibid Titymalus marinus
пухотѣль приморный или вол'чье
молоко
- 652 alter: gen[us]
волчье молоко или пухоте(л)
примо(р)скїи (ж) вертоградный
ibid Titymalus solsequius
волчье молоко пухотѣ(л) по солнцу
обращающая

- 653 *Titymalus [c]yparissias*
 волчье молоко іли пухотѣ(л) ли(с)
 тьвѣа подобокипаристнаго
ibid Titymal[us] arborescens
 волчье молоко древоватое
- 654 *Titymal[us] latifolius*
 волчье молоко широколиственный
- 662 *Cataputia minor*
 дѣвичье сличье по нѣкихъ сучье
 молоко
- 664 *Portulaca silvestris*
 млечистая спорица приморская
- 666 *Hippophæs*
 щеть посо(р)ская остромлечисты(й)
- 668 *Euphorbium*
 еү'форбій
ibid Anteuphorbium
 а(н)те или противоеү'форбій
- 671 *Tripolium*
 цвѣтопремѣнникъ треша(р)но'
 [едины(м)] дне(м) примо(р)ская трава
- 676 *Cucum[is] silvestris*
 дивія огурцы иноземскія зри
- 677 *Cucurbita silvestris*
 колоквицть тыковица заморская
 го(р)ковкусная
- 680 *Heleborus*
 чемерица бѣлая
- 682 *Heleborine*
 мнѣ'шая чемерица бѣлая жъ
- 684 *Veratrum nigrum*
 а̃ чемерица черная
ibid Veratrum nigrum adulterinum
 в̃ чемерица черная жъ
- 685 *Peduncularis*
 г̃ чемерица черная жъ
- 693 *Rabarbarum*
 ревень
 Libr 13
- 698 *Scammonium*
 scammonia повилица колоко(л)
 чиковая заморская
- 700 *Volubilis maior*
 а̃ колоколчики бѣлыя
 колоколчиковая повилица вяц'шая
- 701 *Volubilis minor*
 в̃ колоколчики бѣлыя прирумяныя
 колоколчиковая повилица мнийшая
 березка повилика
- 702 *Hedera terestris*
 кошечья стопа киловатикъ
- 705 *Brassica marina*
 на(д)мо(р)ская колоко(л)чиковая
 повилица млечистая іли капу(с)та
 мо(р)ская
- 706 *Volubilis nigra*
 повилица мелкоцвѣтная
 подобогречница
- 707 *Campana saerulea*
 повилица цвѣта ласореваго іли
 голубаго иноземская
- 709 *Mechoacan*
 мехоаконъ трава і коре(н) амеріанскій
- 712 *Smil[a]x aspera*
 повилица осистая или колющаа
- 714 *Bronia alba*
 песія лоза бѣлая листіе(м) подобна
 лозі виноградныя
- 717 *Vit[i]s silvestris*
 песія лоза че(р)ная ли(с)твія
 повиликообразнаго
- 719 *Christophoriana*
 воронья ягоды
- 720 *Amara dulcis*
 песіе гро(з)діе, червленое го(р)
- 722 *Viburnum*
 косолодкая лоза блатная
- 731 *Lupul[us] salictarius*
 хмель

- 743 *Vitis vinifera*
лоза виногра(д)ная з гро(з)диемъ
Libr: 14
- 761 *Ranuncul[us] hortensis prim[us]*
сине(в)оро(т) прыщеница мо(х)натая
ibid *Ranuncul[us] hortensis secund[us]*
синеворо(т) прыщеница
- 762 *Ranuncul[us] aquatilis*
во(д)ный синеворот или прыщеница
лютикъ
- 763 *Ranuncul[us] silvestris secund[us]*
et terti[us]
ро(д) синеворота дивія | синеворо(т)
нивный
- 764 *Ranuncul[us] silvestris tertius*
[przekreślone]
- 765 *Ranuncul[us] iliricus*
ро(д) прыщеницы иллирической
- ibid *Ranuncul[us] folio graminis*
прыщеница листвія оускаго
- 766 *Ranuncul[us] lusitanicus*
прыщеница португальская
- ibid *Ranuncul[us] ranonicus*
прыщеница горная
- ibid *Ranuncul[us] flore albo*
прыщеница бѣлая
- ibid *Ranuncul[us] flore globos[o]*
дивій мачекъ желтаго цвѣта
- 767 *Ranuncul[us] constantinopolitanus*
прыщеница ц[а]реградская
- 770 *Ranuncul[us] tuberosu[s]*
синеворо(т) или прыщениц[а] корени
шишковатого
- ibid *Batrachion apulegi[i]?*
синеворо(т) корени черноковатого
- 771 *Ranuncul[us] flammula*
синеворо(т) листвія долгого
- 772 *Ranuncul[us] longifoli[us]*
ѿ ро(д) синеворота ли(с)твія долгого
зубчатая
- 784 *Napellus luteum*
волконогъ цвѣта же(л)таго вящій
- ibid *Aconitum lycocotono[n] ponticum*
- 786 *Aconitum hiemale*
волконогъ зимный мнйшій цвѣта
желтаго
- 787 *Aconitum lycocote flore delphinij*
во(л)коногъ с цвѣты подобія
острогамъ
- Lycocotonon [] napelli*
малый лазоревый волконогъ
- 788 *Napellus*
волконогъ или волчіа стопа
- 790 *Taura*
тора предителна
- 791 *Anthora*
антитора то есть врачество пре(ж)
торы
- 792 *Uva versa*
вороней глазъ
- 793 *Papaver sativum*
макъ ве(р)тоградный
- 794 *Papaver nigrum*
малый вертоградный макъ
- ibid *Papaver sativum stium*
макъ двомакій
- 797 *Papaver erraticum*
макъ дивій полный
- 799 *Papaver corniculatum*
макъ долгостручистый желтый
- 800 *Papaver corniculatum rubrum*
че(р)влёный мохнатый
долгостручистый макъ
- ibid *Papaver corniculatum violatum*
таусинноцвѣтный стручистый макъ
- 801 *Cuminum silvestre*
дивій кминъ стручи(с)ты(й)
- 802 *Hyosciam[us] niger*
белена черная
- ibid *Hyosciam[us] luteus*

- бѣлена желтая
 ibid *Nyosciamus albus*
 бѣлена бѣлая
 805 *Nicotiana*
 табакъ перуской
 ibid *Nyosciam[us] nicotian[us]*
 иное подобіе табаку
 808 *Solanum*
 трава песіе гро(з)діе повсю(д)ная
 810 *Solanum vesicarium*
 ѿ пе[с]іе гро(з)діе иноземское песіе
 гроздіе скрытое
 811 *Halicacab[us] peregrinus*
 ѿ скрытое песіе гроздіе иноземское
 812 *Solanum somniferum*
 песіе гроздіе каменого(р)ное
 813 *Solanum lethale*
 песіе гроздіе высокое
 815 *Terrestris malus*
 мандраго(р) трава и пло(д)
 иноземскій
 816 *Aurea mala*
 яблоко золотое ве(р)тоградная трава
 817 *Mala infana*
 волчій ягоды или египетскій
 818 *Malum aetiopicum*
 яблока еѳіопстїи травы или ягоды
 мурстїи
 819 *Malum spinosum*
 [brak]
 822 *Cicuta*
 свиная заушица ужо(в)ни(к)
 Libr 15
 825 *Filix mas*
 папороть рода мужеска
 ibid *Filix femina*
 папороть рода женска
 827 *Filix palustris*
 папороть вящший іли влагомѣстній
 828 *Polipodium*
 папороть древесный
 ibid *F[ilic]liculum*
 папоротка мнийшая
 830 *Qve[r]na filix*
 папороть ω(т) дуба растящій бѣлый
 831 *Driopteris nigra*
 папороть ω(т) дуба растящій черный
 832 *Lingva cervina*
 еленій языкъ
 ibid *Phillitis laciniata*
 другое подобіе елена ѡзыка
 833 *Hemionitis*
 еленій щавей
 ibid *Hemionitis peregrina*
 иное подобіе еленія щавья
 835 *Lonchitis aspera*
 дро(б)нолистный папоротникъ
 839 *M[u]scus*
 мохъ на древесѣхъ
 840 *Palustris muscus*
 мохъ или водяный мохъ
 ibid *Lycopodion*
 плакунъ лесная трава
 841 *Muscus terrestris minor*
 малый плакунъ
 ibid *Muscus terrestris minor alter*
 вторый малый плаку(н)
 842 *Lichen*
 порость цвѣтущій и ра(з)стающій
 и(с) каме(н)ны(х) во(д)ны(х) мѣ(с)т
 843 *Pulmonaria*
 мохъ широкій на древесѣ(х)
 844 *Ros solis*
 росникъ или ро(с)ничка трава
 845 *Politrichon*
 мохъ золотоша(р)ный или
 шафрановидный
 845 *Muscus marinus*
 ѿ мохъ морскій
 846 *Muscus marin[us] secundus*

Ѣ мохъ морскій	979 Secale
ibid Musc[us] marin[us] tertius	рожъ
Ѣ мохъ морскій	881 Hord[e]um polÿstichum
847 Corallina	ѣчень зимъный
мохъ или поро(с)тъ	ibid Hord[e]um
коросковоморскій	ѣчень лѣтнаѣ
848 Muscus marin[us] virens latifoli[us]	889 Milium
мохъ морскій широколи(с)[т]ны(й)	просо листовное
ibid Muscus marinus virens tenuifolius	891 Panicum
мохъ морскій усколистный	боръ или просо хвостатое
850 Fucus marinus prim[us]	892 Panicum indicum
ѣ морскіи порость	индійское просо или бо(р) хво(с)
851 Fucus marin[us] secund[us]	таты(й) цвѣта зорева(г) и(н)дійскаѣ
Ѣ морскіи порость	ро(ж)
851 Fucus marin[us] tertius	ibid arista indica
Ѣ порость морскій	индійскіѣ пшеницы класъ класъ
852 Fucus marinus qvartus	хвостата(г) проса и(н)дійскаго или
Ѣ порость мор(с)кій	лазореваго
853 Fungi præco[cc]s	894 Oriza
сморчки	пшоно бѣлое или сорочинское
853 Fungi serotini	895 Frumentum turcicum
губы и опенки поганые	пшеница ц[a]регра(д)скаѣ или
854 Fungi venenosi	турскаѣ
опенки поганые	897 Phalaris
858 Agaricum	боръ или мыш'е просо кинарѣйкино
агарикъ елы(ч) агари(к) го(р)наѣ	сѣма инозе(м)скаѣ
гу(б)ка помо(р)ски ли(с)тве(н)наѣ	ibid Avena
губа	овесъ
860 Tubera terrestria	898 Avena nuda
заечъ губка	голой овесъ
Libr 16	899 Fagotriticum
862 Triticum	дикуша
пшеница	Libr 17
865 Triticum tÿphinum	901 Faselus
римскаѣ пшеница	бобы
869 Monococcon	905 Faselus silvestris
полба	бобки дивіѣ че(р)ныѣ
972 Zeorÿron	907 Faba egÿptica
ѣчень пшеничный или гольй	о египе(т)скомъ бобу
иноземскій	908 Siliqua

- турскіе бобки
 909 alterum genus
 чужестранные бобки
 911 Pisum romanum
 горохъ воло[с]кой
 912 Pisum minus
 малый полевой горохъ
 913 Eruilla silvestris
 горохъ дивій
 914 Cicerula
 жоравлевъ горохъ долгостручный
 916 Cicer
 цыце(р) или горо(х) круглый
 иностранный
 917 Cicer arietinum
 горохъ грецкій зерна угластаго
 918 Cicer silvestre primum
 ã цыце(р) дивій или горохъ дикій
 919 Cicer silvestre secundum et
 tertium
 ģ цыце(р) дивій или горо(х)
 919 Lens
 сочевица чечевица
 924 Lupinus sativum
 солнечникъ стручистый
 925 Lupinus silvestris
 солнечникъ стручистый дивій
 930 Linum
 ленъ
 931 Linum silvestre
 дивій ленъ
 932 Canabis
 конопля без сѣмени посконь
 933 Cannabis [fœ]cunda
 конопля іс сѣменемъ
 934 Foenumgræcum
 венегрикъ коsonoгъ ве[p]тоградна
 Libr 18
 937 Lolium
 житникъ или жи(т)ница
 939 Lolium rubrum
 мышій пчмень или житица дивіа
 940 Bromus herba
 пустой овесъ
 943 Viciola
 дикая сочевица дикій горо(х)
 ibid Arachus minor
 малаа дикаа сочевица
 944 Arachus latifolius
 ã мышей горохъ лесной
 широколистной
 ibid tenuifolius
 ã мышей горохъ лесной листвіа
 широкого жъ
 949 Ferrum eqvinum
 ключъ по(т)ковникъ
 949 Foenum græcum silvestre
 primum[m]
 ã дивій фенегрикъ стручистый
 950 Foenum græcum silvestre alterum
 ã дивій финигрикъ трилистный
 959 Anblatum
 расть или коро(в)и зубы
 960 Cassutha
 шолкъ или шо(л)ковникъ віошійса
 по епифимѣ ꙗкоже і на крапивѣ
 963 Crista galli
 клопецъ денежникъ же(л)таго цвѣта
 ibid Pedicularis herba
 клопецъ красного цвѣта
 964 Tribulus
 осистыа рога(т)ки позе(м)ныа
 Libr 19
 967 Gramen
 костера
 968 Cæliros
 ã манноподобнаа трава
 ibid Gramen mannæ alterum[m]
 ã манноподобнаа трава гладкаа
 970 Gramen pratense primum

ã повсюднаа трава луговаа	рода мнійшаго
ibid secundum	996 Lagopus maior folio tripolii
ÿ трава луговаа мнійшаа	дикой хмель датлеволистный рода
ibid tertium	ващшаго
ĩ трава луговаа ме(т)лина	ibid Lagopus maior alter
ibid quartum	иное подобіе дикого хмела
đ трава луговаа зе(р)нистаа	998 Trifolium acetosum alboflore
971 Gramen pratense qvintu[m]	зае(ч)а соль заечій щавій или
ẽ трава луговаа трубъчастаа	кисленіца кокушкинь хлѣбъ бѣлаго
ibid sextum	цвѣта
š трава луговаа колѣчетаа	ibid Trifolium acetosum flore luteo
ibid septimum	коку(ш)кинъ хлѣбъ или заечій щавій
ž трава луговаа хвостатаа	жолтаго цвѣта
972 Eriophoron	1000 Trifolium palustre
трава мокромѣстнаа и(з) неа жъ	трилистъ во(д)ный
плетут рогожи	Libr 20
973 Gramen leucanthemu[m]	1003 Tribul[us] aqvaticus
звѣздки	рогатки или орѣхи воднаяа колюціа
975 Gramen parnasium	1004 Potamogeiton prima
единолистъ на дристан[]	рдо(с)ть во(д)ный водоплывь
976 Trifolium pratense	класистый поплаво(к) трава
датлевина	1005 Potamogeiton secunda
977 Trifolium bituminosum	ÿ ро(д) водоплыви травы болшиа
болшаа датлевина листвіа	ibid Potamogeiton stia
долговатаго	ĩ ро(д) водоплыва малаго
980 Melilotum odorata	1006 Nymphaea
бл[а]говоннаа датлевина	легуше(ч)на адь или малый
982 Cytisus	кубышникъ
кити(с) трилистнаа трава инозе(м)	1009 Nymphaea alba
скаа стручіа рожковатаго	кубышечникъ цвѣта бѣлаго во(д)наа
989 Aegyptia lotus	леліа
во(д)наа леліа египе(т)скаа	ibid Nymphaea lutea
993 Medica	кубышечникъ рода в цвѣта желтаго
медика трава бу(р)гун(с)ка	ib[id] Nymphaea lutea minor
994 Trifolium agrarium	[brak]
полеваа или малаа каме(н)	1010 Nymphaea lens
номѣстнаа датлевина	малый жолтый кубышечникъ
996 Lagopus minor	1011 Lens aqvaticilis
котовы мудѣ дикой хмель дро(б)	жабій кровь многочисленица
ноли(с)ть ро(д) татлевинъ	спорица воднаяа

- 1013 *Sagittalis*
ушица копїе или страла воднаа
змеиный џзы(к) болша(г) рода
ibid *Sagitta minor*
мнїшаа ушица малый копейникъ
- 1014 *Sedum aqvatile*
пила или серпъ водный с цвѣтомъ
ibid *Sedum aquatile foliosum*
пила или серпъ водный с цвѣтомъ
- 1015 *Apium aqvatile*
ã петрушка во(д)наа ващцаа
ibid *sium alterum*
петрушка воднаа мнїшаа вкусо(м)
подобна вертоградной
- 1018 *Sium*
фе(л)андрїа ро(д) петру(ш)ки во(д)
ныа мелколистнаа
- 1019 *Nasturtia*
керсъ или рыжуха во(д)наа
- 1022 *Nasturtia aqvatica*
уполовничекъ лжица то есть ложка
ibid *Nasturtia britanica*
аглинскаа лжичнаа трава
- 1023 *Terzola aqvatica*
щереда
- 1024 *Marrubium aqvatile*
конопли во(д)ныа
- 1025 *Bechium*
ро(д) ту(с)силагова или мачехина
лица цвѣтъ
- 1027 *Petasites*
мачехино лицо по(д)бѣлъ мачеха
верхъ лт(с)та ама(т) ни(ж)наа страна
- 1029 *Caltha palustris*
калужница г ро(д) мачехина лица
ibid *alteru[m] gen[us]*
калужница без цвѣта
- 1030 *Epimedium*
[brak]
- 1031 *Argentina*
гусина пажи(т) поземнаа повилица
рѣбинка листнаа
- 1033 *Gladiol[us] aqvtilis*
ситовїе цвѣтущее те(п)лостраннаа
есть і в мо(с)ко(в)ско(м) уѣ(з)дѣ
ibid *Platanaria*
лещевникъ осока болшаа
- 1034 *Tÿpha palustris*
валочникъ болотнаа трава
- 1039 *Junc[us] holochœnus*
ситникъ ситовїе сла(д)кое
ibid *Junc[us] levis*
маахкїи си(т)никъ или неостры(й)
немаахкїи си(т)никъ же(с)токій
- 1040 *Plantago aqvatica*
попутникъ водный
- 1042 *Piper aqvaticum*
рдость или колѣнни(к)
мокромѣстный вкуса перечна
чечу'наа трава
- 1043 *Persicaria*
рдость или колѣнникъ повсюдный
Liber 21
- 1046 *Atriplex sativa*
лебеда огоро(д)наа
ibid *Atriplex silvestris*
лебеда полеваа
ibid *Atriplex silvestris humillima*
лебеда полеваа нискаа
- 1047 *Atriplex humillima*
лебеда морскаа
- 1[0]48 *Pes anserinus*
гусина стопа глухаа лебеда
- 1049 *Atriplex fetida*
лебеда словоннаа
- 1050 *Blitum maius*
ширь ващ[ш]їй багрнаго цвѣта
ibid *Blitum min[us]*
цирь малый
- 1050 *B[lit]um rubens maiu[s]*

- щи(р) багрѣнаго (ж) цвѣта
 ibid B[lit]um rubens minus
 пестрый щирь
 ibid Blitum maculosum
 щирь багрѣнѣйшаго шара
 1050 *Amarantus purpureus*
 щирь вѣщ[ш]ій багрѣноблѣдаго
 шара
 1052 *Spinachia*
 спинакъ вертогра(д)наѣ
 1053 *Beta alba*
 бѣлаѣ свекла
 ibid *Beta rubra*
 румѣная свекла
 ibid *Romana beta*
 свѣкла румѣная римскаѣ
 1055 *Brassica vulgaris*
 о капуста(х) капуста румѣная
 вѣщшая
 1056 *Brassica rubra*
 румѣная капуста вилая
 ibid *Brassica crispa*
 капуста кудрѣватая
 ibid *Brassica ariana*
 капуста листа мелкаго
 1057 *Brassica silvestris* Cra[m]be dicta
 малая капуста румѣная
 ibid *Brassica capitata*
 капуста бѣлая вилая
 ibid *Brassica sabauda*
 саво'ская капуста
 1058 *Cauliflora brassica*
 цвѣтущая капуста
 ibid *Rapæcaulis*
 рѣпная капуста
 1059 *Brassica nigra*
 черная капуста
 1062 *Brassica silvestris*
 капуста дивия
 ibid *Brassica silvestris perfoliata*
 дивия жѣ капуста
 1063 *Lingva bubula*
 боракъ или борагъ
Borago semper virens
 боракъ или борагъ всегда земелный
 1077 *Dens leonis*
 попокъ рылцо подо'никово
 1078 *Cichorium constantinoro[li]tanum*
 другій ро(д) попка
 ibid *Dentis leonis terti[us]? speties*
 другій ро(д) попка или рылецъ
 1089 *Brassica leporina*
 молоча румѣноострый
 1090 *Sonchis aspera*
 молоча колючій
 ibid *Sonchis marina*
 морскій молоча
 1092 *Lactuca crispina*
 салатъ ве(р)тоградный бѣлый
 ibid *Lactuca capitata*
 салатъ листа неровна(г)
 1093 *Lactuca rubens*
 салатъ вильый
 1094 *Lactuca silvestris*
 салатъ дивій
 1097 *Rumex acutus*
 коневій щавей
 ibid *Lapatum sativum*
 другій коневій щавей
 ibid *Lapatum aquatile*
 щавей болотно[й] чистотель
 чистителное корѣнь
 1098 *Lapathum acidum*
 щавей киселница ве(р)тоградная
 ibid *Lapathum tuberosum*
 щавей шишковатого корени
 ibid *Acetosa romana*
 римскій щавей
 1099 *Acetosa ovilla*

- малый полевыи щавеи
 [L]arathum nigrum
 щавеи соку кроваваго
 1103 Malva hortensis
 зимная рожа съ одинакими цвѣтами
 1104 Malva hortensis multiplici flore
 двоакая зимная рожа
 1105 Malva silvestris
 слѣзь высокйи цвѣта и(з) бѣла
 румянаго дивйи
 ibid Malva pumila
 малый дивйи слѣ(з) проскурникъ
 1106 Malva crispa
 слезъ листа кудреватаго зензиве(р)
 1107 Althea
 слѣ(з) высокйи или рожи дивйи цвѣта
 бѣлаго
 1108 Althea hortensis peregrina
 ино(с)тра(н)ная бѣлая рожа иди
 слѣ(з) високйи
 1110 Abutilum
 дивйи слѣ(з) высокйи цвѣта желтаго
 1111 Alcea vulgaris
 конопли дивйе рожеобразные рожа
 трава имуцая влакно яко же и
 конопли
 1112 Alcea veneta
 дивйи макъ житный
 ibid Sabdarifa
 [brak]
 1116 Noli me tangere
 прыгушка недотычка бросозернь
 1118 Portulaca sativa
 курья нога ве(р)тогра(д)ная вяцшая
 1119 Portulaca silvestris
 мнйшая или дивйи курья нога
 Libr 22
 1122 Cucumis sativus
 огу(р)цы ве(р)тоградные
 1[1]23 Cucumis anguinus
- огурцы долгиѣ
 1124 Melo
 дыни
 1125 [] concammers
 огу(р)цы дивйе зри
 1126 Cucumis citrullus
 арбузы
 ibidem duo genera
 а(р)бузы (ж) иные
 1127 Pero maior oblongus
 тыква
 1128 Pero rotund[us] maior
 тыква болшая
 ibid Pero rotund[us] minor
 тыква малая
 ibid Pero latus
 тыква широкая
 1129 Pero hispanicus
 тыквы плоскйе широкиѣ
 1130 Pero silvestris
 тыква
 1131 Cucurbita prior
 корбъ сулеистый или иыква тата(р)
 ская
 1132 Cucurbita latior
 корбъ широкии
 ibid Cucurbita longior
 корбъ долгии
 1134 Cucurbita silvestris
 дивйи корбы
 1135 Momordica
 лоза власамица яблоко иудейское
 рода мужска
 1137 Balsamina femina
 ѿ ро(д) яблока иудейска рода женска
 1138 Fraga
 земленика
 ibid fraga altera
 земленица ино(с)транная ле(с)ная
 иная лесная

Libr 23

1140 Rapum vulgare

рѣпа

ibid oblongius

рѣпа долгая

1142 Napus

рѣпа острая пари(ж)[ск]ая

1145 Radicula maior et minor

ре(д)ка большая | редка ме(н)шая

1[1]47 Raphanus magnus

хрѣнь

1148 Pastinaca sativa lutea

морковь

1149 Pastinaca tenuifolia rubens sativa

корота или морковь иноземская

красная

1150 Pastinaca silvestris

птичье гнездо первое дивія мо(р)ковь

или па(с)[те]рнакъ

1152 Pastinaca latifolia

па(с)те(р)накъ ве(р)тоградный

ibid Pastinaca latifolia silvestris

па(с)тинакъ дикіи ко(з)лякъ

1153 Siserum

саха(р)ные корешки ве(р)тоградные

1154 Allium sativum

че(с)нокъ ве(р)тогра(д)ный

1157 Allium silvestre tenuifolium

дивій чеснокъ

ibid Allium silvestre tenuifolium

дивіи чеснокъ широколистый

1158 Allium alpinum

го(р)ный чеснокъ

1162 Cera rotunda

лукъ че(с)нокообра(з)ный или бухаръ

1163 Cera longa

лукъ сѣменистой долго'

1165 Porrum

лукъ че(с)нокообра(з)ный или

бухар[ъ]

ibid Porrum [s]ectivum

лукъ сѣнной или е(с)енообразной

рѣзаной

1167 Sunceum porrum

дивій чеснокъ лукообразный

1168 Porrum vitium

дивій лукъ

1169 Squilla

мор(с)кій лукъ ни(с)кій

ibid alterum genus

морскій лукъ с цвѣтомъ и сѣменемъ

1171 Pancratium

панкратну(м) трава гишпанская

мнійшій лукъ морскій

Libr 24

1175 Apium

петрушка ве(р)тоградная

1176 Palustre apium

опи(х) или петрушка ра(с)тущая въ

влажныхъ мѣсте(х)

1177 Apium montanum

опи(х) или петрушка го(р)ная

1179 Petroselinum macedonicum

lobels?

петрушка недонская

ibid Petroselinum macedonicum

fuchsens

та (ж) инаго рода

1180 Equarium

петрушка алеѡа(н)дрійская

1183 Apium silvestre

петрушка дикая

1184 Causalis

петрушка дивія сѣмени репеевата

или ри(з) зацѣпляюща

1185 Cerefolium

ке(р)вель вертогра(д)ный вкуса бл[а]

говоннаго

1186 Myrhus

ми(р)хи(с) или дикій ке(р)вель

- 1187 *Scandix*
 ігловатый ке(р)вель
- 1188 *Gingidium primu[m]*
 дикій пасте(р)никъ
- 1189 *Gingidium alterum*
 птичье гне(з)до дикій пастерникъ
 киликійскій
- 1193 *Creta marina*
 копръ мо(р)скій или пе(т)рушка
 на(д)мо(р)ская вкуса сланаго
 и сланого(р)каго
- ibid Crithmum spinosu[m]*
 копръ мо(р)скій колющій
- 1194 *Crithmum c[h]rysantemu[m]*
 ã ро(д) копра мо(р)скаго цвѣта
 желтаго
- 1195 *Sinapi sinapios albi semen*
 го(р)чица ве(р)тоградная
- ibid Sinapi hortense alteru[m]*
 ã ро(д) ве(р)тогра(д)ныя го(р)чицы
- 1196 *Sinapi silvestre*
 дивия го(р)чица
- 1198 *Eruca sativa*
 ракетта ве(р)тогра(д)ная
- ibid Eruca silvestris*
 раке(т)та дивия
- 1199 *Draco herba*
 драгонъ
- 1200 *Draco silvestris*
 драго(н) дивій или пӯретрума ливія
 родъ
- 1201 *Ptarmice austriaca*
 дивій пӯретру(м) чихаведъ или
 чихунья трава
- 1202 *Nasturtium*
 ке(р)съ или московскій красный
 салатъ
- 1204 *Nasturtium hybernum*
 керсъ дивій зимный
- 1205 *Tlapsi latus*
 ã ро(д) дивіяго ке(р)са
- 1206 *Tlapsi minimum*
 ã дивій ке(р)съ ме(л)коли(с)тъный
 или дробный
- 1207 *Tlapsi candia*
 кистя(с)тый ке(р)съ
- 1210 *Iberis*
 ке(р)съ или рыжуха сме(р)дящая или
 песия
- 1211 *Lepidium Plinii vide Piper*
 перецъ трава
- 1212 *Capsicum oblongio rib[us]*
siliqvis
 перецъ дикій моско(в)скій
 астраханскій стручи(с)тый
- 1213 *Capsicum recurvis siliqvis*
 ã ро(д) дивіяго пе(р)ца стру(ч)я
 долгокриваго
- ibid Capsicum latis siliqvis Piper*
 ã пере(ц) дивій стручья плоского
- ibid Capsicum minimis Piper siliqvis*
 ð перецъ дивій круглaго листа
- 1214 *Pseudocapsicum*
 неправый перецъ дивій
- Libr: 25
- 1217 *Acanthium*
 осо(т) бѣлый че(р)тополо(х) та(т)
 ари(н)
- 1218 *Acanthium alterum*
 осо(т) бла(т)ни(с)тый или татарин(н)
 влакно до пряденія імущій
- 1219 *Carduus lacteus*
 остропе(с)тръ
- 1220 *Spina peregrina*
 осоть римскій
- ibid Carduus s[p]hærocephalus acutus ?*
 острая римская осота
- 1222 *Eriosephalus*
 ро(д) осоты мо(х)натѣйши(х)
 головокъ татаринъ че(р)тополохъ

- 1240 *Dipsacus sativus*
ще(т) или що(т)ки трава ве(р)
тогра(д)ная
- 1241 *Dipsacus silvestris*
ще(т)ки дивія вящшія
ibid *Dipsacus tercius*
щотки дивія мнійшія
- 1242 *Attractilis carduus*
осо(т) мя(х)кїй татарин(н) цвѣта
же(л)таго ін҃гдѣ голубаго или
таусиннаго
- 1243 *Carduus benedictus*
кардобенеди(к)тъ ро(д) осота цвѣта
блѣдожелтаго
Libr 26
- 1252 *Rubus maior*
ежевина вящшаа
- 1252 *Humirubus*
ежевина мнійшая
- 1254 *Rubus idaeus*
малина
- 1259 *Sarrari*
каппаръ лоза инозе(м)ская
овороднаа?
- 1260 *Sarraris leguminosa*
каппа(р) ст[р]учистолиственный
- 1261 *Uva crispa Ribes*
крыжъ берѣнь смородина
- 1262 *Grossularia rubra*
красная и бѣлая смородина
- 1263 *Ribesium fructu rubro*
че(р)ная смородина
- 1265 *Spina acida*
ба(р)барисъ
- 1268 *Tragacantha*
трагакан(н)тъ или ко(з)лово терніе
і осокѣ его
- 1279 *Genista spinosa*
ратникъ мнійший остроколющаго
листвія
- 1280 *Scorpius*
ѿ ра(т)никъ рода мнійшаго листвія
остроколющаго
ibid *Genistella*
ѿ ро(д) ра(т)ника остроколющаго
листвія
Libr 27
- 1283 *Rapum genistae*
сухоборное древце стручистое
ратникъ боровый
ibid *Genista italica*
италійское сухоборное древце
- 1309 *Cerasa avium*
черемха древо
- 1319 *Alnus nigra*
крушина
- 1320 *Col[u]tea*
мошонки мошноро(д)ное древце на()
ве(р)тогра(д)ное
- 1321 *Anagiris*
бобы каменови(д)ныя твердостныя
- 1323 *Ceratonia s: Johannis panis*
рожки овощи
- 1324 *Cassia fistula*
медъ дивїи
Libr 28
- 1327 *Malus*
яблонь
- 1329 *Malus medica*
цитринъ
ibid *Pomum limonium*
лимонное древо
- 1330 *Malus anarantia*
помара(н)цовое древо
ibid *Malus assiria et Pomum Adami*
древце адамовы(х) я(б)локъ
- 1334 *Malus punica*
гранатово яблоко
- 1339 *Malus persica*
яблоко арменское

1340 <i>Malus armeniaca</i>	древо винноягоди(ч)ное индийское
раннее яблоко а(р)менское	<i>ibid Alterum genus</i>
1342 <i>Amigdalus</i>	ягода ви(н)ная того древа индийскаго
древо мигдалное	1368 <i>Castanea</i>
1344 <i>Pirus</i>	каштанъ древо
груша	1369 <i>Castanea æqvina</i>
1346 <i>Mespilus</i>	инозе(м)скій кашта(н)
неспликъ древо	1370 <i>Nux</i>
<i>ibid Mespilus</i>	орѣхи грѣцкіе
неспликъ древо его же плоды о г(х)	1372 <i>Co[ryl]us</i>
комушка(х)	древо орѣха мнійша(гѡ)
1348 <i>Cornus</i>	1374 <i>Pistacium</i>
глогъ древо	древо фистичное или пистикі
1349 <i>Sorbus</i>	<i>Ein Ast Zieros?</i>
рябина древо	вѣтвь того древа съ орѣшками
<i>ibid sorbus silvestris</i>	1376 <i>Palma</i>
дивія рябина	древо фини(ч)ка
1351 <i>Memæcilum et Arbutus</i>	1377 <i>Palmula</i>
древо арбутъ или я(б)локо лесное	финики
<i>ibid Ramus foliosus</i>	1378 <i>Palmites</i>
вѣтвь древа а(р)бута	хаморифе(з) или древо финичное
1352 <i>Prunus</i>	низкое
древо че(р)носливное	1379 <i>Olea</i>
1355 <i>Ziziphus</i>	масличное древо или оливы елей
к(р)асная ююба	здающіи
1356 <i>Ziziphus alba</i>	1380 <i>Oliva</i>
бѣлая ююба древо	масличнаго древа вѣтвь
1357 <i>Cerasus</i>	1380 <i>Olea silvestris</i>
черные вишни	вѣтвь древа масличнаго дивіяго
1358 <i>Chamæceras[us]</i>	<i>Libr 29</i>
красные вишни	1383 <i>Placidia</i>
1360 <i>Morus nigra</i>	древо дубъ
тутово древо че(р)ны(х) ягодъ	<i>ibid Qvercus</i>
1361 <i>Morus candida</i>	низкій дубъ
тутово древо бѣлыхъ ягодъ	1385 <i>Galla minor</i>
1362 <i>Sycomorus</i>	вѣтвь древа вяци(х) орѣшковъ
древо винныхъ яго(д) египетскихъ	чернилны(х)
1363 <i>Ficus</i>	<i>ibid Galla maior</i>
древо ви(н)ноягоди(ч)ное	малый че(р)нилный орѣхъ
1367 <i>Ficus indica</i>	1387 <i>Viscum</i>

омела еже и(з)растаетъ и(з) бока	[1]412 Salix
дре(в) дубовы(х) і ины(х) нѣк[]	ро(д) ивы усколи(с)но' молокитина
1389 Пех	[1]414 Salix pumila latioris? folii
ѣ багрѣничи(к) древко	ива или верба
желудородное в ба(г)рѣничникъ	[1]415 Salix pumula augustioris
древко м[нї]йшаго и круглago оwoщ[]	ро(д) ивы ни(с)кая ива кали(н)ник
1391 Пех maior	[1]415 Sambucus vulgaris
лоза багрѣничника вящшаго	ѣ калина
1393 Suber	[1]416 Sambucus lacinioso folio
коро[к]ъ древо желудородное	ѣ калина листа и(с)че(р)кана(гo)
1394 Cerrus	[1]418 Sambucus aquatica
дубъ инозе(м)скїй	калина во(л)гломѣстная
[1]396 Fagus	[1]419 Latus
древко букъ	обротница древо
[1]398 Fraxinus	Lib 30
яcень	1423 Laurus
[1]399 Ornus	древко бoбковoe или лавровое
рѣбина	[1]425 Laurus siluestris
[1] 400 Populus alba	бoбковoe древо дивїе
древко топо(л) бѣлый	[1]426 Nerion
[1]401 Populus nigra	нирѣ или oля(н)дрѣ хвpa(с)тина
тополь че(р)ный	цвѣта шипчанаго
ibid Populus tremula	[1]427 Juniperus
тополь го(р)ный или шумящїй	можеделникъ
[1]403 Ulmus	[1]430 Oxycedrus v. Cedrus
древко вазъ	ѣ ке(д)ровое древо инозе(м)ское
[1]405 Tilia	мнїйшее
липа	ibid Lycia cedrus
[1]406 Alnus	ѣ ке(д)ровое древо мнїйшее
ольха древо	1432 Sabina
[1]407 Betula	ѣ ро(д) сенесова древа
береза	1433 Sabina altera
[1]409 Acer = maior	ѣ ро(д) сенесова древа
кленъ вящшїй	ibid Alterum genus
ibid Acer = minor	ѣ ро(д)а в о(б)ра(з) сенесова древа
мнїйшїй кленъ	1435 Cupressus
[1]410 Carpinus	древко кипарисъ
ѣ род клена	ibid Nucis c[u]pressi
[1]411 Platanus	вѣтвь древа кипариса съ орѣхи
репїна древо	1438 Arbor vitæ

древо ниозе(м)ское именуемо древо жизни	1501 <i>Nux indica</i> орѣхи и(н)дійскія че(р)нови(д)нія
1439 <i>Taxus</i>	<i>ibid</i> Alterum genus
таѣу(с) или стилаѣъ древо	орѣхъ же и(н)дійскій
иноземское	1509 <i>Ficus indica</i>
1440 <i>Pinus</i>	индійское древо ви(н)ныхъ ягодъ
сосна	1529 <i>Piper nigrum</i>
1441 <i>Pinus silvestris montana</i>	перець че(р)ный
сосна дивія	1530 <i>Piper album</i>
1442 <i>Pinus silvestris altera montana</i>	перець бѣлый
ѣ со(с)на дивія гористая вящшая	<i>ibid</i> <i>Piper longum</i>
со(с)на примо(р)ская	перець долгіи к мо(с)квѣ привозать
1443 <i>Pinus marina</i>	и(з) пе(р)си перски(м) языко(м)
вѣтвь примо(р)но' со(с)но' болшо'	фи(л)ти(л)дирасъ
мнійшая мо(р)ская сосна	1532 <i>Piper americanum</i>
1445 <i>Picea</i>	долгіи перець амерійскій
ель	1537 <i>Cardamum maius vulgare</i>
1450 <i>Abies femina</i>	ка(р)дамонъ вѣщій
ѣ бѣлая ель	<i>ibid</i> <i>Cardamomum min[us] vulgare</i>
1451 <i>Abies mas</i>	ка(р)дамонъ мнійшій
ѣ бѣлая ель	1538 <i>Ramus chariophill</i>
1451 <i>Abies mas</i>	вѣтвь гво(з)дичнаго цвѣта
[brak]	1542 <i>Ramus cinamomi</i>
1453 <i>Cedrus magna</i>	корица
ке(д)роваго древа вѣтвь с орѣхи	1555 <i>Galanga maior</i>
1455 <i>Larix</i>	галганъ болшій
лиственныя губы древо	<i>ibid</i> <i>Galanga minor</i>
1456 <i>Ramus laricis</i>	галганъ мнійшій
вѣтвь лиственныя губы	1568 <i>Nardus indica</i>
1457 <i>Tere[b]inthus</i>	нардъ нидійскій
теребинѣъ древо	1569 <i>Tragum</i>
1458 <i>Ramus arboris isti[us] floriferus</i>	козликъ или притво(р)ный на(р)дъ
вѣтвь древа тереби(н)ѣа	по(д)правый на(р)дъ целтицкій
1492 <i>Nux mirystica</i>	1580 <i>Fungus coralloides</i>
вѣтвь древа му(ш)ка(т)ны(х)	коралковый ра(с)тущій каме(н)
орѣшекъ	<i>Agrimonia</i>
<i>ibid</i> <i>Nux muscata</i>	агримонія
мушка(т)но' орѣ(х) с цвѣто(м)	<i>Angelica</i>
1500 <i>Palma indica</i>	дьячиль
индійскаго орѣха древо	<i>Atriplex</i>

лѣбѣда	мята коше(ч)я
Botrys	Nymphaea
бѡтри(с)	кубышка
Buglossa	Oxipathum
буглос(с)а	щаво' ко(н)ской
Bugula	Pertaphillum
бугла	жабная
Centaureum min[us]	Petroselinum
золото тысаща	макъ
Cherifolium	Prunella
кербень	прунела
Cochlearia	Rubi idaei
ко(х)леариа	малина
Cascufa	Sedum
повилица	чесно(к) дико'
Cyanus	Serpillum
васи(л)ки полевья	б[о]городицкаа трава
Endivia	Sigillum salamonis
ендивьяа	
Crysimum	купѣна
све(р)бигусъ	Taraxacum
Eupatorium	попова скуѢа
иванъ да ма(р)а	Tilia folia
Fabaria	листь липово'
бобовье ли(ст)е	Tussilago
Fumaria	жереб(ч)а копыто
земляно' дымъ	Valeriana
Hedera terrestris	ба(л)ди(р)анъ
гудра	Veronica
Heratica	веронїка
илатикъ	Violaria
Melilot[us]	Ѣа(л)ка
мелило(т)	Virga aurea
Mercurialis	золотушнаа
пролѣска	Ulmaria
Neretha	медунишникъ

SUMMARY

**Latin-Russian List of Plants According to “*Stirpium Historiae*”
of Rembert Dodoens (1583)**

A very interesting artifact from the late 17th and early 18th century under the German title *Übersetzung etzlicher Kreüter auß Lateinischen ins Slavonische nach dem Holländischen Herbario deß Ramberti Dodonaei* is housed in the department of manuscripts in the Jagiellonian Library (sygn. Ms.Slav.Fol.21). It belongs to so called Berlin Collection of the Jagiellonian Library, which was removed in the end of II World War from the Berlin Royal Library (Preußische Staatsbibliothek) and moved first to Lower Silesia and then to Krakow.

The Russian part of the manuscript consists of selected fragments of the work of famous Flemish doctor and plant biologist Rembert Dodoens *Stirpium historiae paemptades sex, sive libri XXX* (Antverpiae 1583). Rembert Dodoens (also Rembert van Joenckema, Rembert Dodonée, Latin – Rembertus Dodonaeus) was born 1517 in Mechelen, Flandria, died in 1585 in Leiden. He was a mainstream European naturalist of the Renaissance, an author of many investigations in the field of medicine and botany.

The manuscript is unknown in scientific world. There is no any information about an author of the Russian part of the manuscript. Perhaps he was a Russian who knew Latin or, much more likely, European, who knew perfectly the Russian botanical world.

Presented in the article Latin and Russian list of plants according to „*Stirpium historiae*” of Rembert Dodoens has very important meaning for investigation of Eastern Slavic botanical terminology.